

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในการจัดการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

A Research Project to Create a Model School for Inclusion of the Normal and Special Needs Children

ชื่อนักวิจัย

ผู้วิจัย ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

ผู้วิจัยร่วม ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ

ชนิดา มิตรานันท์

ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

พ.ศ. 2550

ประเภทของงานวิจัย

การศึกษาพิเศษ

คำสำคัญ

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการเรียนรวม

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

โรงเรียนทุกโรงเรียนในประเทศไทย มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมกันอยู่ในโรงเรียนอยู่แล้ว มากบ้าง น้อยบ้าง แตกต่างกันไป ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ โรงเรียนไม่ทราบจะจัดการเรียนการสอนอย่างไร (นิลกุล ทุรานุกภาพ 25....) จึงจะทำให้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนกันได้ โดยให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุศักยภาพสูงสุดทางการศึกษา คณะผู้วิจัยจึงพิจารณาพัฒนาโรงเรียนที่มีอยู่แล้ว 1 โรง ให้เป็นโรงเรียนตัวอย่างในการจัดการเรียนรวมกันระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อเป็นแบบอย่างเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวปฏิบัติ

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพิจารณาว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่แล้วให้เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมุ่งพัฒนา 2 ประการสำคัญ คือ

1. ขั้นตอนในการจัดการเรียนรวม
2. รูปแบบในการจัดการเรียนรวม

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในระดับประถมศึกษาที่รับนักเรียนเข้าเรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก โดยรับผู้เรียนทุกคนทั้งที่เป็นเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียน เป็นโรงเรียนของชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 2 วัดปราสาททอง 2 อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มเลือกโรงเรียนจาก 3 โรงเรียนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่คณะผู้วิจัยกำหนด เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา รับนักเรียนในเขตบริการเข้ารับการศึกษาโดยไม่มีการคัดเลือก มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหลายประเภท

เครื่องมือที่ใช้ มีทั้งหมด 11 ชุด เป็นเครื่องมือในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 6 ชุด เครื่องมือประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน 2 ชุด เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 ชุด และแผนการสอนอีก 1 ชุดใหญ่ เครื่องมือทุกชุดมีค่าความเที่ยงตรง (validity) และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ในระดับดีทุกชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test ซึ่งใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับทัศนคติของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรวม Wilcoxon on Matched Pairs Signed Ranks Test ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญและครูเลือกขั้นตอนในการจัดการเรียนรวม ดังนี้ และมีความเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ 1. การศึกษาความพร้อม และทัศนคติของครู 2. การคัดแยกเด็ก 3. การตัดสินใจพิเศษ และการประเมินความต้องการพิเศษ 4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 5. การจัดรูปแบบการเรียนรวม 6. การดำเนินการสอนตาม IEP 7. การนิเทศติดตามผล 8. การประเมินผลตาม IEP 9. การปรับ IEP 10. การเลื่อนชั้น การออกหลักฐาน

รูปแบบในการเรียนรวม ผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรของโรงเรียนเลือกรูปแบบการเรียนรวม 3 รูปแบบต่อไปนี้ และมีความเห็นว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ

รูปแบบที่ 1 การเรียนรวมเต็มเวลา (Full Inclusion) ใช้กับเด็กแอลดีที่มีความบกพร่องไม่รุนแรง โดยกำหนดให้เด็กแอลดีที่ไม่รุนแรงเรียนรวมในห้องเรียนปกติ ห้องเรียนละ 1 คน เด็กแอลดีทุกคนมี IEP ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ นักเรียนแอลดีร่วมกิจกรรมเดียวกับเด็กปกติ ครูใช้เวลาทำชั่วโมง ขณะเด็กอื่นทำแบบฝึกหัด สอนเพิ่มเติมแก่เด็กแอลดี การสอนภาษาไทย และคณิตศาสตร์ สอบตาม IEP

รูปแบบที่ 2 การเรียนรวมบางเวลา (Partial Inclusion) เป็นการดึงนักเรียนออกมาสอน (pull-out program) ในห้องเสริมวิชาการ (resource room) ในชั่วโมงวิชาภาษาไทย มีครูสอนประจำในห้องเสริมวิชาการ สอนตาม IEP และสอบตาม IEP ใช้กับเด็กแอลดีที่มีความรุนแรง

รูปแบบที่ 3 การจัดให้มีครูผู้ช่วย (Teacher Aid Program) เป็นการส่งผู้ช่วยครูเข้าไปดูแลเด็กในห้องเรียนปกติ ผู้ช่วยครูอยู่กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตลอดเวลาที่เด็กเรียน ผู้ช่วยครู ได้แก่ ผู้ปกครองที่ผ่านการคัดเลือกแล้วตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ผ่านการอบรม และเป็นอาสาสมัคร รูปแบบนี้ใช้กับเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ผู้ช่วยครู 1 คน ต่อเด็ก 1 คน เด็ก

ออทิสติกได้รับการฝึกทักษะพื้นฐานวันละ 1 ชั่วโมง เป็นการฝึกเดี่ยวตัวต่อตัวกับผู้เชี่ยวชาญในห้องเฉพาะ โดยใช้เทคนิคหลายอย่าง เช่น TEACCH และ DECS เป็นต้น

อภิปรายผล

ความพร้อมในการจัดการเรียนรวมเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาเป็นประเด็นแรกก่อนที่จะจัดการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ความพร้อมมีหลายด้าน หนึ่งในหลายด้านคือ ทักษะของครูที่มีต่อการเรียนรวม (Lupart, 2008) ครูควรมีทักษะคติทางบวกต่อการเรียนรวมและต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงจะทำให้การเรียนรวมประสบผลสำเร็จด้วยดี หากทักษะคติเป็นลบโรงเรียนควรหาทางพัฒนาทักษะคติของครูให้เป็นเชิงบวกเสียก่อน ในการวิจัยนี้ครูมีทักษะคติทางบวกต่อการเรียนรวม

กฎหมายรวมทั้งกฎระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนรวมเป็นสิ่งสำคัญ (Amanda et.al., 2008) ในปัจจุบันเรามีกฎหมายฉบับใหม่ที่ส่งเสริมการเรียนรวม ทำให้โรงเรียนส่งเสริมการเรียนรวมได้ แต่ควรมีกฎระเบียบย่อยๆ เช่น เกี่ยวกับการวัดผล เพื่อให้การเรียนรวมดำเนินไปได้ด้วยดี โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ประยุกต์ระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนรวม จึงทำให้การเรียนรวมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนทั้งหลายยังอาจมองไม่เห็นขั้นตอนและรูปแบบ ตลอดจนแนวทางในการจัดการเรียนรวมผลงานวิจัยครั้งนี้ อาจใช้เป็นตัวอย่างได้ในการจัดการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

คณะผู้วิจัยเสนอแนะให้โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดการเรียนรวมตามแนวทางของโรงเรียนต้นแบบ โดยเลือกประยุกต์ตามความต้องการของแต่ละโรงเรียน